

Διδακτική επίσκεψη του Β1 και Β2 τμήματος του Ησιόδειου Γενικού Λυκείου Θεσπιών στην Αρχαιολογική Συλλογή Θεσπιών στις Θεσπιές την Πέμπτη 08 Δεκεμβρίου 2016 - Απολογισμός

Μπενάκη Σωτηρία, ΠΕ02, Αναστασίου Ειρήνη, ΠΕ04.04

Περιεχόμενα

Γνωστικά αντικείμενα που υποστηρίζονται 1

Προσδοκώμενα αποτελέσματα 2

Δραστηριότητες 2

Φύλλο Εργασίας..... 3

Βιβλιογραφία – δικτυογραφία 5

Εργασίες μαθητών 6

Η Αρχαιολογική Συλλογή Θεσπιών στεγάζει εκθέματα ταφικού χαρακτήρα, που προέρχονται από τις ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του υποέργου «Ανασκαφική Έρευνα Κλασικών Αρχαιοτήτων» κατά τη διάρκεια του έργου «Κατασκευή Οδού Καναβάρη - Διασταύρωση Θεσπιών-Δομβραΐνα (Κορύνη) – Θίσβη – Πρόδρομος (με παράκαμψη Δομβραΐνας)». Εκτός από τα ευρήματα που φιλοξενούνται (κτερίσματα, ανάγλυφα, επιτύμβιες στήλες κα) υπάρχει αφιέρωμα στις μάχες της Βοιωτίας στις οποίες έλαβαν μέρος οι Θεσπιείς κατά την αρχαιότητα.

Η διδακτική επίσκεψη πραγματοποιήθηκε την **Πέμπτη 08 Δεκεμβρίου 2016** στο πλαίσιο των μαθημάτων (α) Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία (Αντιγόνη του Σοφοκλή) και (β) Ιστορία και πρόκειται για διαθεματική προσέγγιση.

Γνωστικά αντικείμενα που υποστηρίζονται

- Αρχαία Ελληνική Γραμματεία Β΄ Λυκείου (Αντιγόνη του Σοφοκλή)
- Ιστορία Β΄ Λυκείου

- Λογοτεχνία
- Χημεία (υλικά κατασκευής)
- Βιολογία

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Οι μαθητές θα γνωρίσουν
 - ✓ έργα γλυπτικής: επιτύμβια μνημεία της αρχαιότητας
 - ✓ έργα κεραμικής: κτερίσματα - ταφικά σύνολα από τάφους της αρχαιότητας
 - ✓ τα υλικά από τα οποία ήταν κατασκευασμένα τα αντικείμενα αυτά
 - ✓ τα διακοσμητικά θέματα που χρησιμοποιούσαν οι δημιουργοί
- Οι μαθητές μέσα από τα εκθέματα:
 - ✓ θα αντιληφθούν την ιδιαιτερότητα των Θεσπιών στην αρχαιότητα
 - ✓ θα γνωρίσουν τις αντιλήψεις και τη στάση των μελών της τοπικής κοινωνίας απέναντι στον θάνατο και στη ζωή κατά την αρχαιότητα.
 - ✓ θα συγκρίνουν τα παραπάνω με τις ταφικές αντιλήψεις και συνήθειες που παρουσιάζει ο Σοφοκλής στην τραγωδία «Αντιγόνη».
 - ✓ θα συγκρίνουν τα παραπάνω στοιχεία με τις ταφικές συνήθειες (α) της Βυζαντινής εποχής και (β) της εποχής μας
- Οι μαθητές θα εμπνευστούν και θα δημιουργήσουν δικά τους κείμενα.

Δραστηριότητες

Θεωρούμε ότι οι μαθητές πέτυχαν τους στόχους μέσα από τις δραστηριότητες που περιγράφονται παρακάτω:

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

Στο μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας Β΄ Λυκείου (Αντιγόνη του Σοφοκλή) οι μαθητές αναζήτησαν πληροφορίες για τις ταφικές συνήθειες της αρχαιότητας και τις συνέκριναν με τις ταφικές συνήθειες της Βυζαντινής περιόδου καθώς και με τις σύγχρονες. Επιπλέον, στο μάθημα της Ιστορίας ενημερώθηκαν από τη διδάσκουσα για την ιστορία των Θεσπιών και της ευρύτερης περιοχής από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ...

Η υπεύθυνη του Μουσείου αρχικά ενημέρωσε τους μαθητές για την ιστορία του κτηρίου και παρουσίασε συνοπτικά την Αρχαιολογική Συλλογή Θεσπιών. Στη συνέχεια, οι μαθητές παρατήρησαν προσεκτικά τα εκθέματα, εργάστηκαν σε ομάδες, συμπλήρωσαν το φύλλο εργασίας και φωτογράφησαν τα εκθέματα που τους εντυπωσίασαν.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ...

Οι μαθητές στην τάξη έγραψαν κείμενα για να παρουσιάσουν την Αρχαιολογική Συλλογή.

Φύλλο Εργασίας

Διδακτική επίσκεψη στην Αρχαιολογική Συλλογή Θεσπιών

Ημερομηνία: 08 Δεκεμβρίου 2016

Μάθημα: Διαθεματική δραστηριότητα (Αρχαία Ελληνικά, Ιστορία, Λογοτεχνία, Χημεία, Βιολογία)

Τάξη Β΄ Τμήμα:

Ομάδα:

Μέλη της ομάδας:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

Λίγα λόγια για την Αρχαιολογική Συλλογή Θεσπιών

Η Αρχαιολογική Συλλογή Θεσπιών στεγάζει εκθέματα ταφικού χαρακτήρα, που προέρχονται από τις ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του υποέργου «Ανασκαφική Έρευνα Κλασικών Αρχαιοτήτων» κατά τη διάρκεια του έργου «Κατασκευή Οδού Καναβάρη-Διασταύρωση Θεσπιών-Δομβραίνα (Κορύνη) – Θίσβη-Πρόδρομος (με παράκαμψη Δομβραίνας)». Εκτός από τα ευρήματα που φιλοξενούνται (κτερίσματα, ανάγλυφα, επιτύμβιες στήλες κα) υπάρχει αφιέρωμα στις μάχες της Βοιωτίας στις οποίες έλαβαν μέρος οι Θεσπιείς κατά την αρχαιότητα.

Η αποστολή σας είναι να παρατηρήσετε τα εκθέματα της Αρχαιολογικής Συλλογής Θεσπιών και καταγράψετε τις παρατηρήσεις σας.

ΟΜΑΔΑ 1^H

- **Αφού περιηγηθείτε στο χώρο της αρχαιολογικής συλλογής, να παρατηρήσετε τα εκθέματα που βρίσκονται στον αύλειο χώρο.**

1.Αφού παρατηρήσετε τους **κίονες**, να γράψετε σε ποιο ρυθμό ανήκουν. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

2. Αφού παρατηρήσετε τις **επιτύμβιες στήλες**, να γράψετε:

- α) Ποιες μορφές απεικονίζονται σε αυτές;
- β) Από ποιο υλικό είναι κατασκευασμένες;
- γ) Πότε χρονολογούνται;

- **Να παρατηρήσετε τα ευρήματα που υπάρχουν περιμετρικά στην αίθουσα;**

Να καταγράψετε βασικές λεπτομέρειες: χρονολογία, είδος, υλικό κατασκευής, τεχνοτροπία/ρυθμός, θέμα απεικόνισης, χρήση

ΟΜΑΔΑ 2^Η

- **Αφού περιηγηθείτε στο χώρο της αρχαιολογικής συλλογής, να παρατηρήσετε την προθήκη που βρίσκεται δεξιά καθώς εισέρχεσθε στην αίθουσα.**

1. Από πού προέρχονται τα εκθέματα;
2. Να καταγράψετε βασικές πληροφορίες: χρονολογία, είδος, υλικό κατασκευής, τεχνοτροπία/ρυθμός, θέμα απεικόνισης, χρήση

ΟΜΑΔΑ 3^Η

- **Αφού περιηγηθείτε στο χώρο της αρχαιολογικής συλλογής, να παρατηρήσετε την προθήκη που βρίσκεται αριστερά καθώς εισέρχεσθε στην αίθουσα.**

1. Από πού προέρχονται τα εκθέματα;
2. Να καταγράψετε τα εκθέματα: χρονολογία, είδος, υλικό κατασκευής, τεχνοτροπία/ρυθμός, θέμα απεικόνισης, χρήση

Προαιρετική εργασία κοινή για όλες τις ομάδες:

Ξεφυλλίστε το βιβλίο επισκεπτών και διαβάστε τις καταγραφές. Στη συνέχεια, γράψτε τις δικές σας εντυπώσεις στο βιβλίο επισκεπτών.

Εργασίες μετά την επίσκεψη

1. Να δημιουργήσετε ένα ενημερωτικό φυλλάδιο το οποίο θα μοιραστεί στους επισκέπτες της προκειμένου να διευκολυνθούν στην ξενάγησή τους.
2. Να δημιουργήσετε μια αφίσα έντυπη ή πολυμεσική για να παρουσιάσετε την Αρχαιολογική Συλλογή Θεσπιών. Για τη δημιουργία της πολυμεσικής αφίσας μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το glogster (<http://edu.glogster.com>)

3. Να δημιουργήσετε μία διαφήμιση για τις Θεσπιές και την Αρχαιολογική Συλλογή Θεσπιών.
4. Διαλέξτε ένα έκθεμα που σας εντυπωσίασε και γράψτε μια μικρή φανταστική ιστορία.
5. Υποθέστε ότι είστε δημοσιογράφος σε ένα έντυπο ή ηλεκτρονικό περιοδικό. Γράψτε ένα σύντομο κείμενο για να παρουσιάσετε την Αρχαιολογική Συλλογή Θεσπιών. Μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες στις τοπικά – έντυπα ή ηλεκτρονικά – μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Βιβλιογραφία – δικτυογραφία

Αραβαντινός, Β. (2010) Το Αρχαιολογικό Μουσείο Θηβών, Κοινωφελές Ίδρυμα, Ιωάννη Σ. Λάτση/ Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias A. E.:

<http://www.latsis-foundation.org/ell/electronic-library/the-museum-cycle/to-arxaiologiko-mouseio-thivon>

Πανσανίου, Ελλάδος Περιήγησις. Βοιωτικά-Φωκικά (επιμέλεια Ν. Δ. Παπαχατζή) (1992) Εκδοτική Αθηνών ΑΕ

Τσάκου-Κονβερίνο Τότα (2003) Εγκυκλοπαίδεια της Αρχαίας Βοιωτίας, εκδόσεις Πάραλος

Τσεβάς Γεώργιος (επιμέλεια Γιάννης Κοίλης) (2006) Ιστορία της Θήβας και της Βοιωτίας από τα αρχαιότατα χρόνια μέχρι σήμερα, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Θηβαίων.

Αρχαιολογική Συλλογή Θεσπιών

<http://boeotia.ehw.gr/forms/fLemmaBodyExtended.aspx?lemmaID=12999>

Κοιλάδα Μουσών

http://odysseus.culture.gr/h/3/gh351.jsp?obj_id=2456

<http://boeotia.ehw.gr/forms/fLemmaBodyExtended.aspx?lemmaID=12999>

<http://viotikoskosmos.wikidot.com/koilada-ton-mouson>

Εργασίες μαθητών

Παρουσίαση της συλλογής

Στις αρχές του 2016 το Υπουργείο Πολιτισμού άνοιξε για τους πολίτες τις πύλες της Αρχαιολογικής Συλλογής Θεσπιών. Πιο συγκεκριμένα, τον Ιανουάριο του 2016 εγκαινιάστηκε η έκθεση στις Θεσπιές Βοιωτίας. Τα ευρήματα της συλλογής προέρχονται από τις ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στο χώρο των αρχαίων Θεσπιών.

Στην προθήκη που βρίσκεται δεξιά, καθώς εισέρχεται ο επισκέπτης στην αίθουσα, εκτίθενται ευρήματα από το Πολυάνδριο, ομαδικό τάφο, στον οποίο τάφηκαν οι Θεσπιείς που σκοτώθηκαν στον Πελοποννησιακό πόλεμο, στη μάχη του Δηλίου το 424 πΧ. Παρέχονται επίσης πληροφορίες για τον τρόπο ταφής στην αρχαιότητα: τάφοι σε απλό λάκκο, πυρές, κεραμοσκεπείς τάφοι, εγχυτρισμός, κιβωτιόσχημοι τάφοι.

Στο κέντρο της αίθουσας υπάρχει αφιέρωμα στις μάχες στις οποίες έλαβαν μέρος οι Θεσπιείς κατά την αρχαιότητα: μάχη της Τανάγρας, 457 πΧ., μάχη των Πλαταιών 479 πΧ, μάχη της Κορώνειας 447πΧ, **μάχη του Δηλίου 424 πΧ**, μάχη των Λεύκτρων 371 πΧ, μάχη της Χαιρώνειας 338 πΧ.

Διακρίναμε τη στλεγγίδα με επιγραφή-σφράγισμα από ανδρική ταφή (ανήκει στους ρωμαϊκούς χρόνους). Η στλεγγίδα ήταν εργαλείο για την απομάκρυνση του ελαίου, του ιδρώτα και της σκόνης από το σώμα του αθλητή μετά την άσκηση. Οι πολεμιστές αθλούνταν για να είναι πάντα σε καλή φυσική κατάσταση, ετοιμοπόλεμοι. Οι στλεγγίδες ήταν συχνά κτερίσματα σε ανδρικές ταφές.

Στην προθήκη που βρίσκεται αριστερά, καθώς εισέρχεται ο επισκέπτης στην αίθουσα, εκτίθενται διάφορα κτερίσματα του 5^{ου} και 4^{ου} αιώνα: αγγεία, πήλινα αντικείμενα: ειδώλια, κώδωνες, μεταλλικά αντικείμενα (χάλκινες και σιδηρές στλεγγίδες).

Ξεχωρίσαμε μια κυλινδρική πυξίδα με διακοσμημένο πόμα (αρ. κατ. 256). Η πυξίδα είναι κυλινδρικό κουτάκι για τη φύλαξη μικροαντικειμένων, συχνότερα κοσμημάτων και καλλυντικών.

Εντυπωσιακός είναι και ο μεγάλος μελανόμορφος καβιραϊκός σκύφος (δημοφιλές βαθύ κύπελλο με δύο λαβές) των κλασικών χρόνων (αρ. κατ. 46229) στον οποίο απεικονίζεται παρωδία του μύθου της Χίμαιρας. Στην πίσω όψη του απεικονίζονται δύο Σειληνοί που χορεύουν.

Ένα άλλο εύρημα είναι ο ερυθρόμορφος κρατήρας (αρ. κατ. 72) με δύο όρθιες αδρικές μορφές που συζητούν. Ο κρατήρας ήταν το αγγείο στο οποίο ανακάτευαν το κρασί με το νερό. Στην αρχαιότητα έπιναν το κρασί αναμειγμένο με νερό (οίνος κεκραμμένος).

Την αίθουσα κοσμούν ακόμα τμήματα απο αρχιτεκτονικά μέλη, επιτύμβιες και αναθηματικές στήλες και ανδριάντες. Την προσοχή του επισκέπτη ελκύει ένα επιτύμβιος κύβος των ρωμαϊκών χρόνων με παράσταση ιππέα που κρατά στρογγυλή ασπίδα στο αριστερό χέρι και με επιγραφή στο κάτω μέρος.

Χαρακτηριστική είναι η ενεπίγραφη αναθηματική βάση ή βάση περιραντηρίου. Το περιραντήριο ήταν λίθινη λεκάνη που τοποθετούνταν στην είσοδο κάθε ιερού χώρου γεμάτη με νερό αγιασμένο, με το οποίο ραίνονταν οι πιστοί πριν από την είσοδό τους στον χώρο αυτό.

Αριστερά, εκτίθεται μια κεφαλή πώρινου ανδρικού γενειοφόρου αγάλματος των αρχαϊκών χρόνων. Στα δεξιά εκτίθεται ένας μαρμάρινος κορμός γυναικείου αγάλματος των ρωμαϊκών χρόνων και ένα γωνιακό ιωνικό κιονόκρανο από πωρόλιθο των κλασικών χρόνων.

Εντυπωσιακή είναι και η μαρμάρινη στήλη με την αετωματική επίστεψη (κορυφή).

Στον αύλειο χώρο εντίθενται τμήματα αρχιτεκτονικών μελών, στήλες επιτύμβιες και αναθηματικές με ανάγλυφα σχέδια και επιγραφές, βάσεις αγαλμάτων, ένα ελλειπές σώμα αλόγου, βασιλικοί θρόνοι με ανάγλυφες απεικονίσεις, τμήματα κίωνων από την Αλίαρτο.

Γενικά χαρακτηριστικά των εκθεμάτων:

Τα αγγεία είναι μελανόμορφα ή ερυθρόμορφα. Ξεχωρίζει ένα μελαμβαφές κύπελλο με χαραγμένη επιγραφή.

Τα κιονόκρανα είναι ιωνικού ρυθμού.

Στα αγγεία και στις στήλες απεικονίζονται ανδρικές και γυναικείς μορφές, αυλητές, εορταστικές σκηνές, ιππείς, ζώα και φυτά.

